

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru
ce-care publicare.

Resplată?

Două acte de importanță am publicat în numărul trecut al foaiei noastre. Adresa, cu care deputațiunea bisericească gr. or. române din Transilvania și Ungaria s'a prezentat la Seghedin înaintea monarhului și răspunsul la adresă.

În timpul constituționalismului actual sîntem dedați a fi tratați ca fii vitregi. Ne-am cam deprins cu esplicări false, aplicate din partea ungurească ori cărei mișcări legale și în cele din urmă în interesul binelui comun al patriei comune. Nu ne puteam însă aștepta la atîta îndrăzneală din partea unui ministru unguresc, ca să pună în rostul monarhului un răspuns, ca cel dat clerului român ortodox și clerului român gr. catolic.*)

Va se dică noi nu iubim adevărat patria și nu avem respect de legi.

Și-a tras bine seama oare dl ministru, când ca consilier al tronului a consiliat cuvinte atît de grele față cu poporațiunea cea mai numeroasă după maghiari în tot cuprinsul Transilvaniei și Ungariei? Și-a tras bine seama, când a consiliat tronului cuvinte atît de grele față cu poporațiunea cea mai loială și mai credincioasă, față cu poporațiunea, care nu e credincioasă numai din gură și numai pînă când e încărcată de favoruri și bunățate și scutită de greutăți, ci în timpurile cele mai critice?

Dl ministru, preocupat de șovinismul său maghiar, se vede, n'a reflectat la nimic decît la folosirea ocaziunii de a-și resbuna asupra românilor, care nu 'l salută cu: *Ave Tisza, morituri te salutant*, și nu se maghiarizează.

Aceasta este o micime sufletească, nedeamnă de un bărbat de stat și de un pretins guvernator al unui stat, întemeiat de întemeietorii lui pe baza mai multor naționalități.

Este o micime de suflet, pentru că numai aceasta este în stare să ignoreze faptele împlinite și să se nutrească cu vorbe, pentru de a înfățișa o poporațiune considerabilă, cum este cea română, în ochii patriei și în ochii lumii, ca una ce nu își iubesc patria și n'are respect de legi.

Dacă dl ministru era numai ceva mai gânditor, el trebuia să și aducă aminte de însăși fapta deputațiunilor din cestiune și să evite un *lapsus* atît de jignitor în simfîmintele patriotice loiale a le unui popor ca al Românilor.

*) Acest din urmă îl cunoaștem din diarele budapestane; adresa verbală a clerului gr. catolic nu o cunoaștem de loc. Red.

Românii în hyperzelul lor, de a ocoli chiar și cea mai mică umbră de prepuz în privința loialității și patriotismului, s'au simțit îndemnați a alerga din fundul Transilvaniei la emporiul, de altminteră declarat de maghiari cu o mândrie nesocotită, de fort înaintat al maghiarisării, pentru a cărui reconstruire au concurs și românii conduși de acel patriotism, „unic adevărat” de a imita pe monarhul lor și de a da concursul lor concetățenilor chiar de naționalitate asupritoare, când vin a pune coroana patriotismului lor într'un cas local și concret. Și cu toate acestea ei se fie tacași de neloiali și de nesupuși legilor!

Este adevărat că românii n'au arangeat, nici nu au luat parte la arangiările „patriotice” a le peregrinării la rezidența „marelui patriot” Kossuth, și de altă parte tot așa de puțin le aprobă. De aceea preinșii adevărați patrioți, între care dl ministru este unul din cei de frunte, nu pot mistui că românii, în ciuda tuturor ispitelor diavolești, neclătiți în credința lor cătră tron și patrie, nu vor să le dea preteceste de invinuirii și persecutării pentru lipsă de loialitate și patriotism.

Domnii ministri unguresci, se vede, că domniți de șovinismul lor nu consideră nici cele mai importante antecedente, nu pentru altă, ci numai pentru a încungiura desvîlirea sîrăciei lor de spirit și abundența lor de prejudețe, când e vorba de români.

Ca să le venim noi într'ajutor, să le spunem că românii au mai fost înaintea tronului și a monarhului.

Când, d. e. din congresul național dela 1863 s'a trimis o deputațiune cu adresă de mulțămire, aceea fu primită în 4 Mai și primă dela Majestatea Sa Impăratul răspunsul următor:

„Cu plăcere vă primesc ca pre reprezentanții brașovilor români ai Marelui Meu principat Transilvania, cari de repețite ori Mi-au dat dovezi de neclătita lor credință și aderență la Mine și la casa Mea. În adresa ce Mi s'a prezentat și în ponderoasa adresă a demnului lor president (Șaguna, Red.) românii au confirmat de nou aceste simfîminte și au recunoscut cu încredere sinceră fească și cu mulțămire... Primind cu plăcere și deplină îndestulare asigurările D-voastre cele deplin corespunzătoare grelelor împrejurări... Ve înputernicesc tot odată a împărtași această comitenților D-voastre, cătră cari și de aici înainte voi fi cu îndurare și grație imperâtească.”

De atunci în coace românii de câte ori interesele monarhiei au cerut, la 1866 și la 1878, 1881/2, în Boemia și Italia, precum în Bosnia și Erțegovina, nici n'au părăsit cu lașitate linia de luptă, nici n'a trecut la inimizie spre a se face trădători de patrie,

prin urmare dl ministru, adresând cătră români prelegerea cu „adeverata iubire de patrie și respect față cu legile,” au greșit adresa.

Acei, ce au sciut obține dela tron, într'alte împrejurări mai „neconstituționale” ca cele de aci, prea înalta recunoștință, rămânînd aceiași, cari au fost, ba adăugînd încă la dovezile de loialitate înscrise cu sângele lor în anele monarhiei, nu putem presupune, ba nu ne putem închipui cum au putut dintr'o dată deveni neloiali și nerespectători de legi. Cari sînt legile acele, care românii le au călcat și nu le au respectat? La aceasta întrebare dl ministru cu anevoie va pute răspunde.

Sau că doară, dl ministru vrea să se mîngăie pentru desastrul îndurat în Croația față cu croații rebeli, căutînd motiv de ași vîrsa focul asupra blîndilor și pacinicilor români?

Nu cumva se teme de vre-o manifestațiune și din partea românilor, care se înțelege ar fi foarte rău venită în împrejurările critice de astăzi și cugetă se 'i terorizeze și intimideze *anticipando*, sau prevenind? Se poate; ba e foarte probabil, că aci este buba. Dar dl ministru și toți șovinistii se înșeală, dacă cred că vor intimida pe români și 'i vor teroriza, ca să se lapede de sinele, de credințele lor tradiționale. Numai unul Dzeu i ar pute împedea a ține la naționalitatea lor și la credințele ereditate dela străbuni, împletite strins în viața lor națională.

Șovinistii, fie ei ministri, fie ei ce vor fi, ar fi cu mult mai înțelepți, dacă n'ar fi atît de sumeți și ar judeca mai bine eventualitățile cele atît de schimbăcioase din viața politică. „... În momentul de față nu este vorba numai de o stare de necesitate maghiară, „dîce „Național Ztg” din Berlin, apreiînd situațiunea croată, ci de prima încercare mai serioasă de a contrabanda cestiunea slavă din Cislaitania în Ungaria, așa dară de un raport durabil. La toată înțemplarea cestiunea insigniilor croate va avî efect bun. Politicii mai cu minte dintre maghiari și între aceștia vine a se socoti și Tisza cu toate crîmpitele lui, pentru că el scie cel puțin, când trebuie să fie, să calculeze cu raporturile reale — au primit dintr'odată și pe neașteptate instrucțiune despre adevărata putere a maghiarilor. Când cu conflictul insigniilor din partea slavilor, cea dintăiu datătră mai serioasă contra pozițiunii maghiarilor, care se părea așa de puternică și așa de întemeiată, a fost cu atata efect, încât la cea dintăiu isbitură, pozițiunea maghiară a fost sguduită pînă în temelie. Germanii din Austria, cari au avut totdeauna a se lupta cu greutăți în sus, s'au arătat cu mult mai vînjoși...”

FOIȚA.

Cristian Waldo

sau

CĂILE NOROCULUI.

Roman de George Sand.

(Tradus din franțozesce de E. B.)

(Urmare).

— Sînt convins despre aceasta, herr Boetsoi, răspunde Cristian, și eu ași veni la dta cu încredere, nu se-ți cer o sută nici trei-deci de taleri, ci se-ți cer lucru în slujba dta. Nu vreau să dic, că aceasta nu se va întempla; însă, dacă se va întempla, eu ași avî plăcere mai mare a mă prezenta, după ce ți-am plătit, ce ți se cuvine și ce ți-ar plăti un om bogat. Eu n'am venit nici în calitate de sêrac, dta nu-mi ești dator cu nimica.

— Eu nu primesc nimica, dîse dannemanul, iați banii și vină la mine, când vrei. Ce șci tu face?

— Tot ce mă vei învăța, și eu am să învăț iute. Dannemanul zimbea.

— Va se dică, replică el, tu nu scii nimic?

— Eu șciu ucide rîntăcioșii cel puțin!

— Da, și încă foarte bine. Tu scii chiar mănna sêcurea și tăia lemne. Am vîcut-o. Dară șcii tu călători?

— Aceasta o sciu mai bine.

— Să dormi pe o bancă?

— Și chiar pe o peatră.

— Știi tu limba laponă, samoedă, rusească?

— Ba, eu știu limba italiană, spaniolă, franceză, germană și engleză.

— Cu aceste n'am ce face, dară eu vîd că poți învăța și alte limbi. Ei bine, vino când vrei, dară înaintea sfîrșitului lunei lui thor (Ianuar) și dacă vrei să mergi la Dronheim sau mai departe, eu voi fi mulțămît a nu călători singur... Sau, de voi lua pe Olof, care-mi tot cîntă se-l las să înceapă a călători, tu vei păzi casa mea. Fetele mele sînt încredințate, te înștiințez, ferește-te dară a face pe încredințații lor jaluzi, ar fi în paguba ta. Îngrigese de mătușa Karina; ea este blîndă, dară niminea n'are să o supere: aceasta am oprit-o odată pentru totdeauna.

— Am să o îngrigesc ca pe o mamă, răspunde Cristian emoționat; dară, spune-mi, este ea bolnavă sau neputincioasă? Pentru-ce...?

— Ți s'a spune, când vei fi în casă. Ce simbric ceri?

— Nimic.

— Cum așa, nimic?

— Pănea și locuința nu este destul?

— Herr Cristian, dîse dannemanul încrețindu-și fruntea, tu ești dar așa un lenș sau un om rău, de oare ce nu cugești la viitor?

— Cristian vedea, că arătînd prea mult desinteres el făcea să se nască neîncredere.

— Cunoști dta pe domnul Goefle? dîse el.

— Pe avocatul? Da, foarte bine; eu i-am vîndut calul, un cal bun; și el este om de treabă avocatul!

— Ei bine, el va răspunde de mine. Ai încredere.

— Da, bine. Iați banii.

— Dar, dacă te-ași ruga să mi-i păstrezi?

— Sînt bani furați? esolamă dannemanul devenit neîncreșut.

Cristian începu a ride, mărturisindu-și, că este diplomat foarte neindemănatec.

— Crede-mă, dîse el cătră danneman, eu sînt simplu și sincer. Sînt datat să-mi creadă oamenii pe parolă; fața mea pare la toată lumea bună. Dacă nu-mi primesci banii astăzi, ți-i va da maiorul mîne și aceasta mă vatămă.

— Maiorul nu-mi va da nimic, fiindcă nu primesc nimic, răspunde dannemanul cu vivacitate. Acum nu te încreși tu în mine.

Cristian trebuî dar să renunțe de ași lăsa mica sa avere în casa aceasta, care era poate asilul mamei sale. Desbaterea aceasta delicată ușor ar fi putut degenera în ceartă, de oare ce dannemanul uda, nu cu puțin vin-ars, naiva sa mândrie de țeran liber.

Altcum sania era gata și Cristian avea să plece. Pentru lumea aceasta el nu s'ar fi lipsit de

„În Pesta vor face bine oamenii, dacă nu vor uita, că aceea ce s'a întâmplat în Croația, nu este un eveniment singuratic, ci o simptomă a întregii situațiuni austriace. Maghiarii vor trebui să învețe a-și mai modera pretensiunile și a căuta împregiurii lor după amici — căci vor avea lipsă de ei“.

Așa este, colosul închipuit în fantasia unor capete îndesate cu șovinism, este slab și maghiarii au lipsă de amici. Însă ce să le faci, dacă ei nu știu să-și caute și să-și atragă la sine? Din contră ei se vede, că după ce pe unii dintre noi vor să-i tîrască prin temnițe, pentru că s'au exprimat în contra închinării legii electorale, vor și pe amicii monarhiei din afară să-i depărteze de monarhia noastră. Ei lovesc în românii austro-unguresci, ca să simtă și românii din regatul vecin și să se înstreineze de monarhia noastră și să se paralizeze alianța eventuală dintre regat și imperiu.

Aceasta va se dîcă patriotism adevărat? Ași da toată silința de a înstrăina inimile cetățenilor nemaghiari de către patrie și patria a o feri de amici? Aceasta este respata sumetului față cu cel modest, respata, care se va resbuna ea însăși în favorul celui neîndreptățit.

O, dar maghiarii își închipuiesc că sînt atlanți, cari sînt în stare a purta globul pămîntului în spatetele lor.

Să nu cumva să facă dl Tisza și cealalți șovinisti experiența proverbiului german: Sumeția se arată înainte de cădere.

Luarea insigniilor cu inscripțiune maghiară.

O telegramă din Agram spune că insigniile cu inscripțiune maghiară atîrnate în 7 Septembrie n. s'au luat cu aceeași solemnitate în 16 Octombrie n. Comisariul guvernial Heroici cu o companie de onoare și o capelă de musică militară a luat de pre pîretele edificiului perceptoratului insigniile cu limbă dublă și le a înlocuit cu insignii fără de inscripțiune. Musica a executat piesa: „Schön ist mein Oesterreich“. Soldații au prezentat armele și apoi s'au pus în mișcare spre cetatea superioară, unde de pe edificiul direcțiunii de finance s'au luat cu aceeași ceremonie. Și insigniile aceste sînt pădite de soldați ca și cele de mai înainte.

Revista politică.

Sibiu, în 4 Octombrie

Primirea, ce au avut înaintea monarhului deputațiunile bisericilor române, cu ocaziunea festivităților din Seghedin, în deosebi deputațiunea bisericii ortodoxe române, n'a fost tocmai măgulitoare, cu atât mai puțin încurajatoare, atât pentru membrii deputațiunilor, cât și pentru cei ce au trimis deputațiunile. Ministrul president Tisza s'a folosit și de ocaziunea aceasta spre a da românilor lecțiuni, de sigur cu scopul de a depărta inimile românilor de tronul, către care au fost totdeauna cu cea mai neclătită aderență.

Situațiunea financiară espusă Sâmbătă în parlament de către ministrul de finance, contele Szapáry, nu s'ar vedea a fi cea mai înflorită. Espunerea ministrului, precum și proiectele puse înaintea parlamentului, se vede din însăși foile unguresci, a calmat spiritele foarte tare. Numai oficioasele, care merg totdeauna cum

cele două reprezentații, ce-i aduceau o sută de taleri și îi permiteau prin urmare a îmbrățișa, fără a datorii cuiva ceva, noul său traiu, de care visa.

El credea, că dannemanul o să-l însoțească; dar în loc să se pună în sanie, Boetsoi dede frînele fiului său, recomandându-i a fi cu grige și a se reînțoarce de timpuriu.

— Am crezut, că o să am plăcerea societății dtale până la Waldemora, dîse Cristian către danneman.

— Ba nu! respunse acesta, eu nu merg la Waldemora fără nevoie! Remas bun și la revedere.

Era atîta mândrie și dispreț în accentul dannemanului, vorbind de Waldemora, încât Cristian stringîndu-i mîna se teme, că dînsul a observat diformitatea degetelor sale, și că asemănarea aceasta fortuită sau fatală ar fi distrus amicitia lor; dar diformitatea era așa mică și dannemanul avea mîna atîta de aspră, încât el nu observă nimic și trimise încă de vre-o câteva ori din depărtare un adio cordial oaspelui său.

În ciuda povețelor tatălui său, Olof ajunse valea în fuga mare a micului său cal, stînd în picioare în sanie, cu frînele înfășurate în giurul brațului, riscînd a fi asvîrlit afară și ași zdrobi oasele.

XIV.

Sania dannemanului, ceva mai grea decît a maiorului, era din norocire mai solidă, căci tinărul, Dalecarlian nu se ferea de nici o stîncă și de nici

li se comandă, vor să răspîndească credința că în anul viitoriu deficitul are să fie delaturat. Se înțelege, că oficioasele din natura lor totdeauna sînt cu precauțiune și își asigură pentru eventualități „neprevăzute“ retragerea, și așa și în cazul de față se îngrădesc cu clausula: În ceea ce privește ordinariul bugetului. Va se dîcă vocea conștiinței nu se îngroapă nici la oficioase de tot. Foile din opozițiune, cari nu se tem de vre un risc sau de vre un conflict cu cei ce împart fondul de dispozițiune, spun fără de rezervă că nu consimt cu urcarea impositelor pentru pretinsa delaturare a deficitului. Într'alte motive, foile opoziționale pun în linia de luptă și pe acela, că guvernul dimpreună cu satelitele sale ascund deficitul, precînd el nu numai că nu este delaturat, dar prosperează și înflorește la suma de 40—46 milioane. Și dacă opozițiunea spune adevărul este și în drept a combate amăgirea, prin care oficioasele vreau să promoveze credulitatea cetățenilor în munți de aur, existenți numai în prefăcuta lor închipuire.

Procesul criminal pentru agitațiune, contra oratorilor, dela conferența românilor din comitatul Hunedoarei, ținută în Deva la 10 Martie 1883.

Este cunoscut onorabilului public cetitor, că în contra oratorilor în conferența românilor ținută în Deva la 10 Martie a. c. — deși după cum se poate convinge ori cine, care judecă cu sânge rece, și fără patimă, că discursurile din cestiune, publicate și în „Telegraful Roman“ nu conțin nimica, ce ar tînde la agitațiune, în contra naționalității maghiare — în urma escesului de zel patriotic al dnuului procuror pe lângă tribunalul regesc din Deva, s'a intentat încă atunci procesul criminal pentru delict de agitațiune. Și lucru de mirare, tribunalul memorat, cu rezoluțiunea sa publicată mai la vale, a pus în stare de acuză atât pe dl Dr. Avram Tincu, cât și pe dl Ioan Papiu.

Ne vom reține cu această ocaziune, dela orice detaiuri în această privință, mîrginindu-ne pur și simplu la publicarea decisului respectiv; și aceasta o facem din punctul de vedere, ca să nu se dîcă, că doară am fi prevenit judecata rece și fără patimă a tribunalului cel mare, a opiniunii publice; rugăm însă pe fie cine, să cetească cu atențiune motivele tribunalului din Deva, și apoi în cunoștința de cauză să-și dea verdictul său.

Vom aminti însă la acest loc numai atîta, că întreg actul de punere sub acuză, — după cum se poate vedea din însuși textul — se bazează pe faziunea dlui I. Balomiri, care se dîce a fi martore apărător.

Acum lăsăm să urmeze în traducțiune însuși:

„Actul de punere în stare de acuză“.

Nr. 4598 crim. 1883.

Din partea tribunalului regesc, din Deva, ca for criminal, în cauza pentru delict de agitațiune contra lui Dr. Avram Tincu și soțul, în urma propunerii făcute de procurorul regesc la 25 Septembrie 1883 Nr. 5119 s'a luat următorul conclud: I. Avram Tincu, născut în Sebeș, locuitoriu în Orestia, de 50 ani, de religiunea greco-orientală, înșurat, tata unui fiu, avocat, cu avere, de o cultură mai înaltă, nepedepsit.

o gaură. În loc de a lăsa calul, care era mai inteligent decît dînsul, să meargă după instinctul său, el îl bătea și îl necăjia, până ce o luă la fugă nebună. Cristian zăcînd între cei patru urși, adecă între cei doi morți și cei doi vii, își dîcea că ar cădea îndestul de moale, dacă urșii n'ar fi fost sdruncinați de o parte și el de alta. Perdîndu-și în sfîrșit răbdarea de a vedea maltratînd calul dannemanului fără pricină, el luă de odată frînele și biciul, dîcînd tinărului băiat, că el are voia a-și petrece mînînd calul, cu un ton, ce nu suferă vre-o replică.

Olof avea inimă blîndă; el făcea pe teribilul numai din amor propriu, ca să se arete bărbat. El începu a cânta cîntece svedice, ca să-i treacă de urît și ca să arete soțului său, că el pronunță limba maternă mai bine decît ceialalți membrii ai familiei sale. Împregiurarea aceasta hotări pe Cristian a povesti cu dînsul.

— Pentru ce, dîse el, n'ai venit și tu cu noi la vîntoare? N'ai vedut încă un urs în două picioare?

— Nu mă lasă mîtușa, respunse tinărul oftînd.

— Mîtușa Karina?

— Noi n'avem altă mîtușă.

— Și se fac toate, ce vrea ea?

— Toate.

— Ea și-a fi prorocit ceva rău?

— Ea dîce, că sînt prea tinăr.

Pentru delictul de agitațiune, comis în contra naționalității maghiare, calificat după §-ul 172 pozițiunea a doua a codicelui penal și punibil în sensul pozițiunii prima aceluia și paragraf.

II. Ioan Papiu, născut în San-Iacobul de pe Mureșiu, locuitoriu în Deva, de 50 ani, de religiunea gr. or. vîduv, tată a 4 prunci, cu avere, protopresbiter de o cultură mai înaltă, nepedepsit.

Pentru delictul de participante la același fapt, prescris în §-ul 69 punctul 2 a codicelui penal: pe lângă lăsarea lor și mai departe pe picior liber și pe lângă susținerea dreptului de apel, prin aceasta sînt puși în stare de acuză.

Li se notifică acușatorilor, că vor avea dreptul în contra acestei acușe în restimp de 24 oare a însinua apel, pe care în 8 zile îl vor putea desvolta și subșterne tribunalului, precum și a-și alege apărători, ceea ce prin aceasta li se face cunoscut.

La pertractarea finală, ce se va defige după ridicarea la valoare de lege a rezoluțiunii de acuză, vor fi a se cita;

1. Dr. Avram Tincu acuzat, din Orășcia;
2. Ioan Papiu acuzat, din Deva;
3. Soos Antal, martore „ „
4. Szöllösi Lajos „ „ „
5. Csürös Antal, „ „ „
6. Miklós Lajos, „ „ „
7. Szöcs Sándor*) „ „ „
8. Balomiri Iános, „ „ „
9. Dr. Lazar Petco, „ „ „
10. Balogh Ioszeff, „ subjude reg. din Gioagiu,
11. Török Antal, președintele scaunului orfanal din Aiud.

Vor mai fi a se ceti: atestatele de moralitate și avere ale acușatorilor, apoi adevărul arhivului, precum raportul, ce este a se procura dela județul regesc de cerc din Baia de Crișiu, despre împregiurarea, că în contra lui Petru Brana și socii Petru Nița și Petru Rimbaș, sînt intentate și puse în curs investigațiuni și cercetări pentru delict de agitațiune avînd a se precisa în raport că fie-care însinua, când a sosit la judecătore?

Cercetarea intentată în contra lui Dionisiu Glodeanu, conform §-ului 197 punctul 1 din codicele penal, a fost a se sista, de oare ce cu nimica nu s'a putut dovedi, că respectivul, de pe catedră, în biserică, sau în altă adunare, ar fi pronunțat cuvinte, ce ar fi țintit la agitațiune.

Motive.

Conform datelor obținute în decursul cercetării, în biserica gr. or. din Deva, în prezența cam a lor două mii de alegători de deputați, cea mai mare parte de naționalitate valachă (oláh nemzetiségű**) din ansa pertractării în cameră a proiectului de lege despre scoalele secundare, s'a ținut sub presidiumul lui Ioan Papiu protopresbiter gr. or. o adunare, a cărei scop ar fi fost: a protesta în contra acestui pro-

*) Este de notorietate publică, că acest domn Szöcs Sándor, paroch ev. ref. în Deva, absolutamente nu scie la înțeles nici un cuvînt românesc; prin urmare, când a fașionat în contra acușatorilor n'a putut fi în cunoștința de cauză. Altmintrea singur a mărturisit, că el numai după gesticulațiuni, a socotit, că aici este o agitațiune. Coresp.

**) Adevărul este, că afară de martorii acușatori, numiți mai sus, și încă doară cel mult 3—4, ceialalți toți au fost români. — Preocupațiunea tribunalului însă se poate vedea, chiar, și din accentuarea de mai multe ori a cuvîntului „Oláh“.

Coresp.

- Și poate, bine dîce?
- Așa se vede, de oare-ce dîce ea așa.
- Pe semne femeia aceasta scie mai mult decît ceialalți?
- Ea scie toate, fiindcă ea vorbește cu . . .
- Cu cine?
- Eu n'am voie a și-o spune: tatăl meu m'a oprit.
- El se teme să nu riști de soru-sa; dară de mine n'are să se teamă, el m'a pus să o întreb de soartea mea la vîntoare.
- Și ea și-a spus-o.
- Spus. De unde a luat ea științele sale?
- Ea le a luat, de unde le ia și acum: din cascadele, unde plîng fetele moarte din amor și din lacurile, unde vin oamenii din vremile trecute.
- Ea umblă încă?
- Ea nu este bătrână, are cinci-deci de ani.
- Eu am crezut că este neputincioasă.
- Ea merge mai iute și mai departe ca dta.
- Apoi este bolnavă în momentul acesta, fiindcă remâne culcată, până ce ceialalți se pun la masă?
- Ea nu este bolnavă. Ea este adese ori așa ostenită, când a umblat prea mult.
- Eu am gândit că ea nu lucră?
- Ea nici nu lucră; ea vorbește sau umblă, ea cântă sau se închină și, fi-va noapte sau ziua, ea nu se culcă, până ce nu o birue osteneala. Apoi doarme așa mult, de crezi că e moartă; uneori ne

iectului de lege și propriamente a da expresiune observațiilor lor.

În acest respect, în urma unei consultări obiective s'a luat un conclud, carele a fost enunțat de către președinte; și cu aceasta fiind obiectul adunării terminat, ea ar fi fost a se dizolva.

Însă Avram Tincu, cu toate acestea, în fața adunării, cu permisiunea prezidiului, urcându-se pe tribună chiar și după mărturisirea lui Balomiri Ianoș, a ținut un discurs adresat mai mult simțimentelor, decât rațiunii, carele, întru adevăr s'a abătut dela obiect*) dar carele după acusat, a cuprins două propuneri suplimentare și anunit: a primi de al său memorialul valach din Sibiu dela 1881 și aprobarea conduitei observate din partea Țiurelor române, față cu proiectul de lege despre scoalele medii (secundare.)

Dar el (oratorul) s'a abătut dela scop, exprimând sub acest pretest, astfel de cuvinte și făcând astfel de observații, cari prin enararea unor întâmplări acomodată spre iritarea valachilor în contra naționalității maghiare, au produs agitațiune.

Anunit: începând întâmplămintele, prin amintirea evenimentelor dela 1848 le-a adus până în zilele noastre dîcînd: că n'ar voi a revoca în memorie întâmplările din acea fatală epocă, dacă nu ar vedea, cum se petrec lucrurile în ziua de astăzi; el este constrâns a afirma că unghurii dela 1848 și până astăzi n'au învățat nimica; de oare ce în camera deputaților, nu s'a aflat nici un singur deputat, carele să fi exprimat vr'un cuvînt pentru apărarea lor, (a românilor), deși urmările evenimentelor de pe acel timp, ar putea să li de un învățămînt indelutitoriu.

Apoi a amintit absolutismul, când toți de o potrivă am suferit, vinovați și nevinovați dar a afirmat, că și acela a fost mai de suferit decât situațiunea de astăzi, fiind că acela (absolutismul) nu li-a atacat limba și nu li-a împedat dezvoltarea lor, ci pe acel timp au primit mai multe ajutoare, decât în constituțiunea unghurească de astăzi, carele se dîce: liberală.

După aceste revocînd în memorie patentele dela 1854. 1860. 1861. apoi dietele dela 1863 din Sibiu și 1865 din Cluj, precum rescriptul regal din 1866 a trecut la numirea ministerului unghuresc, sub carele a fost creat și art. de lege 44 din 1868, asupra căruia s'a exprimat astfel, că acela n'a dat nici un drept, ci a răpit și pe acele, pentru cari s'au luptat până acum.

Ci, că ce fel de drepturi voesc a da unghurii se constată din proiectul de lege despre scoalele secundare carele voesc a lua și aceea, ce nu este a unghurilor adecă scoalele, pe care ei (olachii) le susțin și pentru cari statul nu dă nici un fel de ajutoriu, deși dela ei încurg mari sume de bani în visteria statului.

A mai sulevat și aceea, că cine poate fi îndreptățit a lua aceea, ce n'a dat: ei doresc, că precum

*) Cu toată logica lui Balomiri Ianoș și a tribunalului cutez a afirma sus și tare că toate cuvintele esprese de orator referindu-se ele la: a se vota încredere deplină jurnalistică române și a se primi toate cele cuprinse în memorialul conferinței din Sibiu din 1881 au fost strinse legate de obiect. A afirma contrariul este a denatura adevărul almintea aceasta a fost și este o pasiune de predilecție a dlui Balomiri, carele doară n'a cetit nici memorialul nici jurnalistică română.

Coresp.

ei (adecă români) nu se întind la aceea, ce nu este a lor, așa nici altul se nu cuteze a lua ce nu este al său; — ei nu iau ce nu este a lor, dar nici nu vor lăsa nici odată pe a lor*)

Ca o consecunță a proiectului de lege amintesc absurditatea, că românii prin aceasta vor fi împedcați a vedea lumina și prin urmare vor rămâne în dărîpt.

Relativ la legea naționalităților a amintit încă și aceea, că ar fi datoriu guvernului, la numirea funcționarilor, să fie cu privire la naționalitățile, cari în respectivele cercuri fac majoritatea**) și apoi cu considerarea la aceste să se numească prezidenții tribunalelor și comiții supremi.

Pune întrebarea: câți funcționari români sînt la judecătoria și alte funcțiuni de stat?***)

Este oare corespunzător numărul funcționarilor români numărului de trei milioane al românilor?

Câți comiți supremi români sînt? răspuns: nici unul. — La care oficiu de stat se pot ei (români) folosi de limba lor proprie? la nici unul: ei din contra la judecătoria și autoritățile politice se închieie protocoale în o astfel de limbă, pe care poporul român nu o pricepe; de unde apoi se nasc daune mari.

Legea despre naționalități, sancționată de Majestatea Sa, nu este luată în considerațiune; guvernul nu și face datoriu; legile sancționate nu le pune în aplicare. Cum vor putea avea dară încredere față cu un guvern, carele numai acele legi le aplică asupra lor, cari sună despre sarcini, dar nu și pe acele, cari sînt favorabile și după ce ei sînt eschiși dela funcțiuni, sînt eschiși tot odată și din Camera deputaților; căci, de o parte funcționarii nu aplică legile așa, cum ar trebui, eară de altă parte, fiind legea electorală atât de măiestrită, încât avînd în vedere cercurile electorali împărțite cu nedreptul, circa 3000 alegători maghiari aleg un deputat, până când 40—50 de mii de români abia aleg unul; astfel, deși legile la aparență sînt drepte și liberale, în faptă însă se comit cele mai mari nedreptăți.

Aceste toate dovedesc, că guvernul, față cu națiunea română nu este sincer, ci din contra o persecută: de aci urmează că încrederea lor (a românilor) față cu guvernul scade pe și ce merge.

Mai departe a amintit, că acum religiunea și naționalitatea lor este amenințată de un mare pericol; că românii sînt locuitorii vechi ai țerei, eară unghurii străini, cari numai prin ocupațiune a devenit stăpînitorii situațiunii, ceea ce nu o ia în considerațiune. Că prin proiectul de lege despre scoalele secundare voesc a le scoate limba din biserică; ca și lui Dumnezeu să se roage în limba maghiară, astfel deschidînd teren unei limbe străine. Că desdaunarea urbarială a fost făcută în folosul unghurilor și în detrimentul românilor*)

Avînd în vedere, că Avram Tincu, — parte conform propriei sale recunoasceri, parte conform fasiunii lor de martori, — toate aceste le-a dîs; considerînd

*) După simțul de dreptate al tribunalului din Deva și a procurorului regesc aceste concepte sublime și peremptorii, sînt toate criminalități. Frumoase principii de a administra dreptatea!

Coresp.

**) Auți acolo, ce cutezare!

Coresp.

***) Și această întrebare este criminală?

Coresp.

*) Ne permitem a întreba pe dl Balomiri se ne spună Domnia lui cari dintre aceste aserțiuni nu sînt adresate rațiunii?

Coresp.

că toate aceste, nu stau nici într'o legătură cu celou două propuneri suplimentare, provocate de dînsul, nici nu formează un ce întreg, carele ar fi în consonanță cu acele, ci ele sînt un conglomerat de frase bombastice, ceea ce asupra masei conferenței, de o cultură inferioară, n'a produs alt ceva, decât ură; considerînd că aceste observațiuni bombastice, în mijlocul unui sgomot mare, au fost împărțite de aprobări:

este nenegaver, că acusatul, în decursul vorbirei sale a fost inspirat de ura națională, dîndu-i acestei vorbiri astfel de direcțiune, prin carele a fost condus pe un teren alunecos; și agerimea construcțiilor sale a avut de scop în mod evident, a ațâța ura valachilor în contra unghurilor, și ce e drept, și-a ajuns scopul, căci nu numai în decursul adunării s'au arătat iritațiuni, ci numai decât după această adunare, ca o consecunță a acelei-a, în părțile Zarandului, s'au ivit astfel de întâmplăminte din cauza cărora, chiar pentru delictul agitațiunii succesive în scurt timp, au fost puse în curs trei investigațiuni criminale, separate, înaintea județului reg. de cerc din Baia de Criș, ceea ce se va dovedi cu actele, care sînt a se procura.

Conform acestora, intențiunea acusatului Avram Tincu, menită spre agitațiune, pe lângă toată negarea sa — este documentată.

Ioan Papiu, ce e drept neagă, că dînsul prin cuvîntul presidial de închidere ar fi impus poporului român, ca cele audite să și-le noteze bine și să le respîndească și între cei, cari n'au fost de față; dar considerînd, că acusatul a dat cuvîntul lui Tincu, cuvîntul, carele după enunțarea concludului, a fost superfluu (de prisos), și că oratorului nu-i a revocat cuvîntul, de și acesta în continuu a vorbit cu scop de a produce agitațiune, și fiind că acele construcțiuni de un efect periculos, le-a ascultat și a lăsat să fie audite până în sfîrșit; și considerînd, că a ținut adunarea în biserică, cu un popor, carele nu intrunesc de cât numai religiunea, dar nu și naționalitatea (egy vallást, és nem nemzetiségét egyesítő néppel)*) și astfel i-a dat o ponderosită mai mare, prin urmare scopul i-a fost a produce efect; și considerînd, că cuvîntul de închidere, prin fasiunea martorilor**) este dovedit; față cu negațiunea sa, participarea în delictul de agitațiune, adecă conlucrarea ațintită spre producerea urei între valachi și unghuri, este documentată.

Neputînd martorii apărători ascultați, adeveri prin fasiuni precise, scusele acusaților, probele de mai sus, prin acele n'au fost nici decât, micșiorate.

Condițiunile prescise în §. 156. a procedurii criminale, neputînd fi aplicate față cu acusații, au fost a se lăsa și mai departe pe picior liber.

Din ședința tribunalului regesc, ca for criminală, ținută în 29. Septembrie 1883.

Solyom Fekete m. p.,

Bodó Sándor m. p.,

președinte.

notariu.

Trebuie să amintim aci de închieie numai atîta că multe din cuvintele, cari se pun în gura oratorilor, n'au fost pronunțate, și anunit dl I. Papiu în cuvîntul său de închidere n'au impus poporului, ca cele audite să și-le noteze bine și să le respîndească și între cei, cari n'au fost de față; aceste au eșit din gura martorilor acusatori, cari nu știu românesce.

Coresp.

*) Aceasta nu se poate înțelege fără comentariu. Cor.

**) Cari nu cunosc limba română. Coresp.

mirăm, când nu o găsim dimineată nici în pat, nici în casă, nici în munți și nicăiri, unde o cauți.

— Și ce gîndești dta, unde este ea; când dispăre așa?

— Oamenii cei răi dîc, că ea este în Blaakulla: dar nu este de creștut!

— Ce este Blaakulla? Un loc de rendez-vous al strigoaielor?

— Da, muntele cel negru, unde aduc femeile aceste hidoase copiii cei mici, ce-i fură în somn și li duc Satanei pe calul Skjults; calul acesta e făcut ca o vacă sburătoare. Apoi Satana iea copiii și îi înseamnă mușcându-i în frunte sau în degetele cele mici și ei țin semnul acesta cât trăiesc. Dară eu știu, pentru ce se vorbesce de mătusa mea Karina așa.

— Pentru ce?

— Pentru că, înainte de ce am venit eu pe lume, ea, mi se pare, a adus a casă un copil mic, care avea degetele mușcate de dracul; tatăl meu nu voia să se uite la copilul acela, mai târziu însă totuși l'a iubit și a dîs că mătusa mea este creștină bună și ce se vorbesce despre ea sînt minciuni. Preotul nu găsesce nimic rău în ea și dîce, că dacă are trebuință a umbla durmind, trebuie să o lăsăm să umble. Altcum a dîs ea însuși, că ar muri și s'ar întâmpla o nenorocire mare, dacă o ar închieie undeva. Eată de ce merge ea, unde vrea; tatăl meu dîce, că

este mai bine să nu știm unde merge, de oare ce are secrete, ce le ar greși, când ar fi urmărită sau observată.

— Și nu i se întâmplă nici odată ceva, când umblă așa adurmită?

— Nu, și poate că nu doarme, când umblă; cum se știe aceasta? Sigur este, că uneori nu știm trei zile și trei nopți, dacă va reveni; dară ea totdeauna vine după ori și câtă vreme! și îndată ce a dormit și a visat, ea nu mai este bolnavă și prorocesce lucrurile ce au să se întâmple. Stăi, ați dimineată... dară tatăl meu m'a oprit a vorbi!

— Ce-mi spui Olof, e ca și când ai spune petrelor acestora.

— Juri dta pe Biblie, că nu spui nimenui?

— Eu jur pe ce vrei.

— Ei bine, replică Olof, care ne avînd cu cine să vorbească în singuritatea munților săi, se simțea fericit vîdîndu-se ascultat de o persoană serioasă, eată, ce a dîs deșteptându-se în amurgul zilei: „Marele iarl are să plece la vînațoare. La vînațoare va pleca iarl-ul și suita sa. Iarl-ul! Dta știi că acesta este baronul de Waldemora!

— A! a! el s'a dus la vînațoare în adevăr; dară mătusa dta poate că a audit aceasta.

— Da, însă ea a mai dîs: „Iarl-ul trebuie să-lase sufletul acasă; a casă își va lăsa sufletul său.“ Stăi... stăi, să-mi aduc aminte ce a mai dîs?..

a cântat... eu știu melodia, ea îmi va aminti și cuvintele.

Și Olof începu a cânta pe o melodie, ce ar fi putut aduce toți dracii pe pămînt:

— „Și când iarl-ul va reveni a casă să-i iea sufletul, sufletul iarl-ului nu va mai fi acasă.“

În momentul, când tînerul Dalecarlian sfârși cuvintele sale misterioase, o sanie se repeși din dosul lor și glasul răsunătoriu a unui vizitiu strigă: „Loc! loc!“ în ton imperios, precînd mîna sa biciuia cei patru cai ai săi, cari de departe se spăriasera de mirosul urșilor din sania lui Cristian.

Saniile erau eșite din munți și se aflau pe calea strîmtă ce conducea pe loc. Cristian, prevîdînd că l'ar răsturna, dacă nu se va feri și vîdînd că nu este cu puțință a se feri fără a se răsturna însuși în adîncimea lui Elf, biciui calul dannemanului ca să meargă înainte și ajunse așa la un loc, unde-i era cu puțință a se feri; însă în momentul, când isbutise a se feri la dreapta, sania de dindărîpt, condusă de cai nerăbdători și de un vizitiu brutal, prinse de sania sa și amîndouă saniile se răsturnară de odată.

Cristian se găsi împreună cu Olof și cu urșii săi înfundat în zăpada agrămădită de marginea drumului, încât îi trebui vre o câteva momente până să se sciu, cu cine era așa îngropat.

(Va urma.)

Prenumeratiune nouă

la „Telegraful Român“

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octomvrie-Decemvrie al anului 1883, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiunii postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonati, al căror abonament se sfârșese cu ultima Septemvrie 1883, a și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârșia cu espedirea foiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei așii de adresă dela abonamentul ultim.

Varietăți.

* Escelenția Sa Părintele arhiepiscop și metropolit Miron Romanul împreună cu Părintele arhimandrit și vicariu arhiepiscopesc Nicolau Popea și P. Protosinel Dr. Ilarion Pușcariu astăzi la 6 oare au sosit în mijlocul nostru.

* (Personal) Superintendentele luteran Dr. G. D. Teutsch din loc s'a reintors în 14 Octomvrie la Sibiu.

* (Convocare) Comitetul central al reuniunii învățătorilor dela scoalele rom. gr. or. districtul Devei, este prin aceasta convocat la ședința ordinară pe Luni în 17/29 Octomvrie după amiaza la 3 oare în edificiul scoalei rom. din Deva; p. t. Domni membrii ai comitetului și presidenții despărțimentelor sunt poftiți a se presenta precis la ora fixată și locul designat.

Obiectele de pertractat sânt:

1. Esecutarea conluselor luate în adunarea generală ordinară dela 16—19 August a. c. — în special:
  - a) pct. 17 privitoriu la elaborarea unui regulament pentru învâșirea și folosirea bibliotecii.
  - b) pct. 32 privitoriu la încassarea tacselor.
  - c) pct. 39 privitoriu la tipărirea statutelor reuniunii și distribuirea lor între membrii.
  - d) pct. 43 privitoriu la elaborarea unui regulament pentru înmulțirea și administrarea fondului.
2. Alegerea și stabilirea materialului și a temelor de pertractat în adunările generale a despărțimentelor.
3. Curenții.

Deva 3. Octomvrie 1883.

Ioan Papiu,
pres. reu.

* Trefort și slovacii. Orașul Trencsén a ales pe ministrul de culte actual al nostru „civis trenciensis.“ Mare bucurie în Israil. I-au făcut diplomă domnului Trefort, au ales o comisiune de trei slovaci și i-au plecat pe drum, să călătorească la noul profet Trefort. La această ocaziune domnul Trefort a rostit următorul simbol al credinței

sale ministeriale: „Politica mea este, ca țeara să fie bogată, cultă și maghiară. Ca să putem ajunge cele două dintâi; e neapărat de lipsă a promoiva cea din urmă cu ori și ce mijloace legale, căci fără aceasta nu ne putem închipui statul nostru independent și liber. Purcedând din aceste trei puncte de vedere, fără a privi pe cel din urmă de singur mântuitoriu, unele teritorii din patrie le-am luat sub deosebita mea grige. De acestea se ține și comitatul Trencsén, în care încă nu mi-am terminat lucrările. Cunoscând patriotismul Trencenilor, primesc cu plăcere dispozițiunea lor și Vă rog spuneți mulțamita mea noilor mei concetățeni.“

Poftiți comentariu???

* (Societatea de lectură, Petru Maior) din Budapesta în înțelesul dispozițiunilor cuprinse în § 123 al statutelor sale, în ședința sa ținută la 23 sept. a. c. st. n. s'a constituit în următorul mod: Președinte: George Sêrb, deputat dietal, ear după refuzarea acestuia în ședința dela 3 Octomvrie dl Dr. Crenicean medic. Vicepreșed: Valeriu Olar, medicinist în anul IV. secretari: Gerasim Sêrbu, stud. jur. an. IV; notari: Alesandru Milian stud. filos. în anul al IV. și Nicolau Moțu medicinist în an. I; bibliotecar: Pachomie Avramescu stud. jur. în an. IV.; casar: Emiliu Butyan stud. jur. în an. IV.; controlor Romulus Marcunie medicinist în cursul II.; ear membrii în comisiunea literară s'au ales: Gerasim Sêrbu stud. jur.; Valeriu Olar, medicinist; Alexiu Mangiuca stud. jur. în cursul III.; Alexandru Millian, stud. filos. și Paul Rozvan tehnic în anul al IV.

Dr. Crenicean.

Gerasim Sêrbu,
secretar.

* (Bibliografic.) Nrul 40 din „Familia“ jurnal beletristic literar a apărut cu următorii cuprins:

„Hora regimentului 50. de Iosif Vulcan. Moartea lui Miron Kostin de I. Bian. Menirea de Dan Dry. Imbrăcămîntul din punct de vedere igienic de Constantin Groza. Miron Costin (ilustrațiune). Studii limbistice (urmare) de Sim. Mangiuca. Salon. Reuniunea femeilor române din Abrud. Serata „Junimei“ în Rădăuți. av. Macovei. Ce e nou? — Societatea pentru fond de teatru român.“

* (Isvoarele de petrol) dela Poiana-sărată fură vizitate de directorul montan din Gratz, Dl Francisc Ascher, în urma însărcinării unui consorz, care are intențiunea a cumpăra aceste proprietăți ale statului. Părerea specialistului e, că petrolul acesta este de cea mai bună calitate; — asemenea susține și institutul geologic din Viena, că petrolul din regiunea respectivă merită toata luarea aminte.

* (Audiți, vedeți și mirați-vă!) S'a înțemplat după cum ni se scrie în comuna Balșa, comitatul Unedoarei: Arêndașul satului, un jidov, a avut o pretensiune oare care dela unii locuitori sêraci de acolo: în conțelegere deci cu dl jude comunal Silviu Demian a au licitat prunele toate ce le aveau bieții oameni în grădină cu ruptul după o fi dela publicarea licitațiunii. Cumpărătorul a fost jidovul Bernard Levi, adecă cel cu pretensiunea,

cumpărând prune în preț de 24 fl. cu 6 fl. 20 cr. și făcând prin pomi o stricăciune de încă odată atât.

Afișul de licitațiune fu lipit, precum am amintit cu o fi înainte de efeptuirea licitațiunii, pe un stâlp a cărcimei jidovului, și ce e mai interesant era compus în limba germană Tecatul sună din literă în literă astfel:

Felbitungs Edikt!

Es wird kundgegeben das l. j. im September den 14-ten in Gemeinde Balsa merere Objekte howie Hai, Zwehchen, Mais in die Gertner, und andere gegenstände führ dik. Steuerahntlich ferkaufwerd.

Balsa 13/9 1883.

Silviu Demian m. p., Moskowitz Abroham m. p.,
k. biro k. Steuerexcutor.

* Portretul Părintelui Episcop al Caransebeșului, Ioan Popasu, se află de vândare în librăria tipografiei archidieceșane de aici. Prețul 1 fl. 20 cr. v. a. Portretul format mare este foarte bine nimerit și el va intrumșea credem noi casa fie-cărui creștin evlavios. Venitul curat este destinat pentru scopuri culturale bisericesci.

* (Iluminarea locomotivelor cu electricitate) Cu trenul local, care pleacă la 7 oare 45 minute seara dela Viena la Purkersdorf s'a făcut eri o iluminare de probă a liniei ferate, punându-se în capul locomotivei, în loc de felinare, o lampă electrică sistem Sedlaczek. Succesul a fost deplin. Lampa, care avea o forță de aproape 4000 lumini și care era așezată într'un reflector pus într'o cutie neagră, lumina linia ferată până la o depărtare de 600—700 metri, astfel că la această distanță se putea vedea ori-ce peatră mai mare; ear la o depărtare de 400 metri, putea cineva ceti litere de tipar. În cursul întregii călătorii lampa funcționa, pe cât se poate de bine. Ea își căpăta curintele trebuincios dintr'o dinamo-mașină, care împreună cu o mașină având puterea a doi cai, erau așezate pe caranul locomotivei. Iluminarea costă pe ceas numai 8 cruceri. Ea este întrebuințată deja în Alsacia, Elveția, spre a ilumina necontentit tunelele.

Telegramă.

Arad, 17 Octomvrie n. Atinși în simțemintele de loialitate pentru tron și patrie prin respunsul dat deputațiunii române la Seghedin, Români din Arad au întimpinat cu ovațiuni pe Metropolitul Roman și deputațiunea română la gară și la residența episcopescă.

Loterie.

Mercuri 17 Octomvrie n. 1883.

Sibiu: 69 36 22 10 52

Bursa de Viena și Pesta.

Din 16 Octomvrie n. 1883.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	119.50	119.25
Renta de aur ung. de 4%	87.—	86.95
Renta ung. de hârtie	85.75	85.65
Sorți de regularea Tisei	109.50	109.50
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina“	—	100.80
100 marce nemșeci	58.85	58.73
Galbin	5.70	5.69
Napoleon	9.53	9.52
London (pe polița de trei luni)	120.10	120.05

Nr. 274.

[553] 3—3

CONCURS.

În urma ordinațiunii Venerabilului consistoriu archidieceșan ddto 11 Ianuarie 1883. Nr. 5074 scol. se escrie concurs pentru întregirea stațiunii de învățatoriu din comuna gr. or. Uleșiu cu termin până la 15 Octomvrie 1883.

Cu acest post este împreunat un salariu de 150 fl. v. a., cuartir și 3 orgii lungi de lemne, din care are a se încălși și scoala.

Doritorii de a ocupa această stațiune au a și ascerne petițiunile lor până la terminul indicat, instruite conform legilor în vigoare oficiului protopresbiteral gr. or. al tractului Ilii murășane.

Gurasada în 23 Septemvrie 1883. În conțelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Ilii murășane.

Alesiu Olariu m. p.,
adm. presb.

Nr. 153 1883

[554] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învățatoresc la scoala română gr. or. din comuna bisericască Vurper, se escrie concurs cu termin până în 15 Octomvrie st. v.

Emolumentele împreunate cu acest post sânt 120-fl. v. a. cuartir și lemne de încălșit.

Doritorii de a ocupa acest post sânt avisați ași așterne suplicele lor instruate cu toate documentele prescrie de legile în vigoare subscrisului până la terminul sus indicat.

Alba Iulia 19 Septemvrie 1883.

Oficiul ppresbiteral gr. or.

Alesandru Tordoșian m. p.,
protopresbiter.

Nr. 194

[559] 2—3

EDICT

Vasilii Samoila Dragomir din Porcesci, legiuitul bărbat al Ioanei Tomei Dragomir tot de acolo, protopresbiteratul Avrigului, care de 12 ani pribegesce în lume, fără de a se sci ubicațiunea lui, este prin aceasta citat ca în termin de trei luni dela publicarea acestui edict să se prezenteze înaintea subsepnatului for matrimonial, căci la din contră și în absența lui se va pertracta și se va decide procesul intentat asupra-i de soacia sa.

Avrig, 15 Septemvrie 1883.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al tractului Avrigului ca for matrimonial de prima instanță.

Nr. 4200 civ. 1883.

[502] 1—3

Publicațiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce prin aceasta la cunoscința publică, că terminul de pertractare, în privința concesiunii comășerei generale a hotarului Custelnic s'a prefpt pe ziua de **26 Noemvrie 1883 la oarele 10 a. m.** în locuința judeului comunal din Custelnic sub conducerea judeului reg. Gejza Káplány la care termin toți locuitorii comunei se citează cu aceea, că părțile ce nu se vor presenta vor fi privite ca consimțind cu comasarea, și că primul exemplar al petițiunii îl pot afla la tribunalul reg. jos însemnat.

Din ședința tribunalului reg. din Elisabetopole ținută la 24 Septemvrie 1883.

9707 tkv. 1883. szám.

[561] 1—1

Arverési hirdetmény.

Alalirt kir törvényesék mint telekkönyvi hatóság részéről közhirrét tétet k, hogy Cosma Párthén ügyvéd mint Anna lui Ioanes Szávu engedményese végrehajtatónak Oprisiu Comsiáné szül. Costea Mária végrehajtatást szenvedő elleni ügyében, a 613 fl. 8 kr. tőke, ennek 1877. évi auguszt 7. től járó 6% kamatai, és 144 fl. 2 kr. tőke és ennek 1877. évi auguszt 8. től járó 6% kamatai, 79 fl. 67 kr. már eddig megállapított, 14 ft. 8b kr. jelenlegi, melyben 6608/83 sz. kérés költségei, és be vannak számítva, és még erutáni költségek behajtatására az őrv. Comsia Vasiliené újból férjezett Comsia Oprisné szül. Costea Mária nevről a 3679/82. 9270 és 9429/83 sz. végzések követeztében a terhekkel együtt más birtokosok nevre

a'irt, és pedig Comsia Oprisiu nevére felvett a poplakai 943. tkvben A. + 1, 2, 4—19 r. 747.748, 1491, 1905/2, 1933. 2021/2, 2415, 2562, 3336/2 3365, 4120, 4386, 5331, 5455, 5456 5809/1 6788 7106—7109, 7118/2, 7343 hrsz. valamint a Fomete Peter és neje szül. Matrona Mária nevére felvett a poplakai 1099. tkvben A. + 1527. hrsz. és összesen 1324 fra becsült ingatlanok az 1883. évi December hó 17. napján d. e. 9 órakor a poplakai községi irodában megtartandó nyilvános árverésén következők feltételek alatt eladtni fognak, n. m.:

1. Kikáltási ár az egyes ingatlanok meg felelő becsára melyen alul is az árverésre kitűzött birtokok el fognak adatni.
2. Árverezni kívánók a végrehajtató kivételivel áartoznak az ingatl-n becsárának 10% készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.
3. Vevő köteles a vételár két egyenlő részletben és pedig: az első az árveréstől számítandó 30 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az hrverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt a helybeli kir. adó mint bírói letéti penztárnál lefizetni.
4. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

5. Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennél fogva a megvett ingatlanhaszná és terhei ez időtől őt illetik, de a tulajdonjog bekelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára h'vatalból eszközöltetni.

Az átruházási költségek vevőt terhelik.

6. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének éleget nem tene, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kerelmére, az 1881. évi 60. s. cz. 186. § a értelmében vevő veszélyére és költéségére bánatpénzének elvesztése mellett, újabb árverés alá bocsátatni, és az előbbi becsáran alul, is eladtni fog.

A magyszebeni kir. törvényesék mint telekkönyvi atóság 1883. szeptember 28. tartott üléséből.

Sz. m. p., Dörner m. p.,
jegyző